

Apostolische reis naar Valencia, Spanje
bij gelegenheid van de vijfde Wereldgezinsdagen

Feestelijke bijeenkomst

Toespraak

Stad van Kunst en Wetenschap, zaterdag 8 juli 2006

Dierbare broeders en zusters!

Het geeft mij veel vreugde deel te nemen aan deze gebedsbijeenkomst, waarbij wij het goddelijk geschenk van het gezin willen vieren. Allen die kortgeleden in deze stad in rouw gedompeld zijn ben ik zeer nabij in gebed en in de hoop op de verrezen Christus, die ook in ogenblikken van het grootste menselijk lijden moed en verlichting schenkt.

Verenigd in hetzelfde geloof in Christus zijn wij hier uit vele delen van de wereld bijeengekomen – als een gemeenschap die dankbaar erkent en vreugdevol getuigt dat de mens naar Gods beeld en gelijkenis geschapen is, om lief te hebben, en dat hij zich alleen dán volkomen kan verwezenlijken als hij zich oprecht aan anderen schenkt. Het gezin is de bevoorrechte plaats waar iedere mens leert liefde te geven en te ontvangen. Daarom toont de Kerk voortdurend haar pastorale zorg voor het gezin, dat zo fundamenteel is voor de mens, en zegt het leergezag: “God is liefde. Hij heeft de mens uit liefde geschapen en tot liefde geroepen. Geschapen als man en vrouw, heeft Hij hen

in het huwelijk geroepen tot een innige gemeenschap van leven en wederzijdse liefde, en ‘zo zijn zij dus niet langer twee, één vlees als zij geworden zijn’ (Mt 19,6).”¹

Dat is de waarheid die de Kerk onophoudelijk in de wereld verkondigt. Mijn geliefde voorganger Johannes Paulus II zei: “De mens is niet alleen door zijn menszijn als zodanig maar ook door de persoonlijke gemeenschap die man en vrouw vanaf het begin vormen, tot ‘beeld en gelijkenis’ van God geworden ... De mens is niet zozeer in zijn eenzaamheid beeld van God als wel in de gemeenschap.”² Daarom heb ik het bijeenroepen van deze

1. *Katechismus van de Katholieke Kerk, Compendium*, 337.

2. Johannes Paulus II, *Catechese bij de algemene audiëntie op 14 november 1979*, 3, in: *L'Osservatore Romano dt.*, 47 (23 november 1979), 2.

vijfde Wereldgezinsdagen bevestigd, in Spanje, en wel in Valencia, de stad die zo rijk is aan traditie en trots op het christelijk geloof, dat in zoveel gezinnen geleefd en bevorderd wordt.

Het gezin is een instituut tussen het individu en de samenleving, en er is niets dat het gezin geheel kan vervangen. Het berust namelijk voor alles op een diepe, persoonlijke relatie tussen de echtgenoten, die gedragen wordt door genegenheid en wederzijds begrip. Hiertoe ontvangt het de rijke hulp van Gods genade in het sacrament van het huwelijk, dat een waarachtige roeping tot heiligheid inhoudt. Het is te wensen dat kinderen harmonie en genegenheid tussen de ouders ervaren eerder dan een sfeer van tweedracht en onverschilligheid, want de liefde tussen vader en moeder geeft de kinderen een grote zekerheid en leert hen de schoonheid van de trouwe en duurzame liefde.

Het gezin is een noodzakelijk goed voor de volken, een onmisbaar fundament voor de samenleving en een grote schat voor de gehuwden gedurende hun hele leven. Het is een onvervangbaar goed voor de kinderen, die de vrucht van de liefde en de edelmoedige, volledige zelfgave van de ouders moeten zijn. Voor de verkondiging van de gehele waarheid over het gezin, gegrondvest op het huwelijk als *'huiskerk en heiligdom van het leven'*, draagt iedereen een grote verantwoordelijkheid.

Vader en moeder hebben elkaar ten overstaan van God het volle 'ja'-woord gegeven, dat de grondslag van het sacrament is dat hen verenigt. Zo moeten zij ook, wil de innerlijke verhouding van het gezin volledig zijn, een aanvaardend 'ja' zeggen

tegen hun kinderen, die uit hen geboren zijn of die ze hebben geadopteerd, en die hun eigen persoonlijkheid en hun eigen karakter hebben. Zo zullen deze kinderen opgroeien in een klimaat van aanvaarding en liefde, en het is te hopen dat zij, als ze eenmaal een zekere volwassenheid hebben, van hun kant 'ja' zeggen tegen degenen die hun het leven hebben geschonken.

De uitdagingen van de huidige samenleving, die getekend wordt door isolement, vooral in stedelijke gebieden, maken het dringend noodzakelijk dat de gezinnen niet in de steek gelaten worden. Een klein gezin kan tegenover moeilijk te overwinnen hindernissen komen te staan, als het merkt dat het afgesneden is van de andere familieleden en van vrienden. Daarom is het de verantwoordelijkheid van de kerkelijke gemeenschap steun, inspiratie en geestelijk voedsel aan te bieden, om de samenhang van het gezin te versterken, vooral in tijden van beproeving en op kritieke momenten. Zeer belangrijk is hier het werk van de parochies, evenals dat van de verschillende kerkelijke verenigingen, die als ondersteunend netwerk en aanvullende bijstand van de Kerk moeten meehelpen om het gezin in geloof te doen groeien.

Christus heeft geopenbaard wat altijd de belangrijkste bron van het leven voor iedereen en dus ook voor het gezin is: "Dit is mijn gebod, dat gij elkaar liefhebt, zoals Ik u heb liefgehad. Geen groter liefde kan iemand hebben dan deze, dat hij zijn leven geeft voor zijn vrienden" (Joh 15,12-13). De liefde van God is in het doopsel over ons uitgestort. Daarom zijn de gezinnen ertoe geroepen deze volmaakte liefde te leven, want de Heer staat er borg voor dat ons dat door de mense-

lijke liefde mogelijk wordt gemaakt, fijn-gevoelig, teder en barmhartig als de liefde van Christus Zelf.

Samen met het doorgeven van het geloof en de liefde van de Heer bestaat een van de grootste opgaven van het gezin erin vrije en verantwoordelijke mensen te vormen. Daarom moeten ouders hun kinderen de vrijheid teruggeven, die ze een tijd lang wel moeten bewaken. Als kinderen zien dat hun ouders – en überhaupt de volwassenen in hun omgeving – hun leven ondanks meerdere moeilijkheden met vreugde en enthousiasme ervaren, zal ook bij hen gemakkelijker de diepe levensvreugde groeien, die hen zal helpen mogelijke obstakels en tegenslagen, die het leven met zich mee brengt, met succes te boven te komen. Als het gezin zich niet opsluit in zichzelf, leren de kinderen bovendien dat iedere persoon het waard is bemind te worden en dat er een fundamentele, universele broederschap tussen alle mensen bestaat.

Deze vijfde wereldbijeenkomst van de gezinnen nodigt ons uit na te denken over een zeer belangrijk thema, dat ons voor een grote verantwoordelijkheid plaatst: *'Het doorgeven van het geloof in het gezin'*. Dat formuleert de *Katechismus van de Katholieke Kerk* heel treffend: "Zoals een moeder haar kinderen leert spreken en juist daardoor hen leert anderen te begrijpen en met anderen te communiceren, zo leert onze moeder de Kerk ons de taal van het geloof om ons binnen te leiden in het verstaan en het leven van het geloof."³

De ouders hebben deel aan het mysterie van het nieuwe leven als Gods kinderen, ontvangen door het doopwater, zoals het in de doopliturgie door het overhandigen

van de brandende kaars symbolisch wordt uitgedrukt.

Het doorgeven van het geloof aan de kinderen, met de hulp van andere mensen en instellingen, zoals de parochie, de school of katholieke verenigingen, is een verantwoordelijkheid die ouders noch vergeten mogen, noch verwaarlozen, noch geheel aan anderen overlaten. "Het christelijk gezin wordt ook 'huiskerk' genoemd, omdat het gezin het wezen van de Kerk, die zelf ook gemeenschap en gezin is, verzinnebeeldt en verwerkelijkt. Alle leden van het gezin oefenen, ieder naar gelang hun eigen rol, het door het doopsel verworven priesterschap uit en dragen ertoe bij dat het gezin uitgroeit tot een gemeenschap van genade en gebed, een school van de menselijke en christelijke deugden en de plaats waar de eerste geloofsverkondiging aan de kinderen plaats vindt."⁴ En verder: "De ouders, die deelhebben aan het goddelijk vaderschap, zijn de eerstverantwoordelijken voor de kinderen wat betreft de opvoeding en tevens de eerste geloofsverkondigers. Ze hebben de plicht hun kinderen als personen en als kinderen van God lief te hebben en te respecteren ... In het bijzonder hebben ze de opgave hen op te voeden in het christelijk geloof."⁵

De taal van het geloof wordt geleerd in het ouderlijk huis, waar dit geloof groeit en door gebed en christelijk leven wordt versterkt. In de lezing uit het boek Deuteronomium hebben wij de herhaalde bede voor het uitverkoren volk, het *'Shema Israel'*, gehoord, dat ook Jezus thuis in Nazaret gehoord en herhaald heeft. Hij heeft er Zelf tijdens Zijn openbare leven aan herinnerd, zoals het evangelie van Marcus ons vertelt (vgl. Mc 12,29). Dit is het geloof van de Kerk, dat

3. *Katechismus van de Katholieke Kerk*, 171.

4. *Compendium*, 350.

5. *A.w.*, 460.

voortkomt uit de liefde van God, middels uw gezinnen. De volheid van dit geloof in zijn wonderbaarlijke nieuwigheid te mogen ervaren is een groot geschenk. Doch op de momenten dat God Zijn gelaat lijkt te verbergen, is geloven moeilijk en kost het grote inspanning.

Deze bijeenkomst geeft nieuwe kracht om door te gaan met de verkondiging van het evangelie van het gezin, om de waarde en de identiteit ervan te bevestigen, gebaseerd op het huwelijk, open voor het edelmoedige geschenk van het leven, waar de kinderen begeleid worden bij hun groei naar lichaam en geest. Op die manier wordt tegenwicht geboden aan een wijdverbreid hedonisme, dat de menselijke relaties reduceert tot iets banaals en deze ontdoet van hun echte waarde en van hun schoonheid. Het bevorderen van de waarde van het huwelijk staat de volheid van het geluk die man en vrouw in hun wederzijdse liefde vinden op geen enkele wijze in de weg. Het geloof en de christelijke ethiek willen de liefde niet verstikken, maar deze zuiverder, sterker en waarachtiger maken. Daarom moet de menselijke liefde gezuiverd worden, ze moet rijpen en boven zichzelf uitgroeien om volkomen menselijk te worden, om de bron van ware, duurzame vreugde te zijn.⁶

Ik nodig de regeringsleiders en wetgevers dan ook uit na te denken over het duidelijke goed dat vrede en harmonie in het huisgezin voor de mens en voor het gezin vormt. Het gezin is het centrale zenuwstelsel van de samenleving, zoals de Heilige Stoel in *Het Handvest van de Rechten van het Gezin* in herinnering brengt. Het doel van wetten is het alomvattende welzijn van de mens, het antwoord op zijn noden en wensen. Dat is een belangrijke

hulp voor de samenleving, die deze niet kan missen, en voor de volken betekent het bescherming en zuivering. Daarenboven is het gezin een school voor mens-zijn, een plaats waar hij kan groeien om werkelijk mens te worden. In dit opzicht maakt de ervaring door de ouders bemind te worden, de zonen en dochters bewust van hun waarde als kinderen.

Het ontvangen kind moet worden opgevoed in het geloof, moet worden bemind en beschermd. De kinderen hebben, naast het grondrecht geboren en in het geloof opgevoed te worden, ook het recht op een thuis dat het huis van Nazaret als voorbeeld heeft, en ze hebben er recht op beschermd te worden tegen gevaren en bedreigingen. We hebben gehoord dat ik de 'grootvader van de wereld' word genoemd.

Ik wil mij nu graag tot de grootouders wenden die zo belangrijk zijn voor het gezin. Zij kunnen – en doen dat ook dikwijls – de genegenheid en de tederheid waarborgen die iedere mens moet kunnen geven en ontvangen. Zij bieden de kleinkinderen het perspectief van de tijd, ze zijn de herinnering en de rijkdom van de gezinnen. Onder geen enkel beding mogen zij uit de kring van het gezin geweerd worden. Zij zijn een schat die we de opgroeiende generatie niet mogen onthouden, vooral als ze van hun geloof getuigen in het zicht van de naderende dood.

Ik wil nu graag een deel herhalen van het gebed dat u hebt uitgesproken om te bidden voor het welslagen van deze Wereldgezinsdagen:

God, Gij hebt ons in de Heilige Familie een volkomen voorbeeld van het gezinsleven geschonken,

6. Vgl. Benedictus XVI, *Toespraak in de Basiliek van Lateranen* (5 juni 2006), in: *L'Osservatore Romano* dt., 26 (30 juni 2006), 8.

geleefd in geloof en gehoorzaamheid aan Uw wil.

Help ons een voorbeeld van geloof en liefde te zijn voor Uw geboden.

Help ons bij onze opdracht het geloof aan onze kinderen door te geven.

Open hun harten opdat in hen het zaad van het geloof mag ontkiemen, dat zij in het doopsel hebben ontvangen.

Versterk het geloof van onze jongeren, opdat ze mogen groeien in de kennis van Jezus.

Versterk de liefde en de trouw tussen alle gehuwden,

in het bijzonder bij diegenen die momen-

ten van lijden en moeilijkheden doormaken.

(...)

Dat vragen wij U, op voorspraak van Jozef en Maria,

Door Jezus Christus, Uw Zoon, onze Heer. Amen.

© Copyright 2006 – Libreria Editrice Vaticana / R.-K. Kerkgenootschap in Nederland

Vertaling: dr. N. Stienstra